

นวนิยายสำหรับเยาวชน
รางวัลรองชนะเลิศ

แฉก
ประจำปี
๒๕๕๓

บ้านไม้ ชายคลอง

จันทร์ รัศมีทอง เขียน

ผศ. รพินทร์ ณ ถลาง บรรณาธิการและดำเนิน

อาจารย์อจจรา ประดิษฐ์ คำนิยม สุทัศน์ ปาละมะ ภาพปกและภาพประกอบ

บ้านไม้ ขายคลอง

จันทรา รัตมีทอง เขียน

ผศ. รพินทร์ ณ ถลาง บรรณาธิการและคำนิยม

อาจารย์อัจฉรา ประดิษฐ์ คำนิยม สุทัศน์ ปาละมะ ภาพปกและภาพประกอบ

น่านมีบุ๊กส์พับลิเคชันส์ จำกัด

บ้านไม้ชายคลอง

จันทร์ รัศมีทอง เขียน

ผศ.พินทร ณ อยุธยา บรรณาธิการและคำนิยม

อาจารย์อจจรา ประดิษฐ์ คำนิยม

สุทัศน์ ปาละมะ ภาพปกและภาพประกอบ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓

ราคา ๑๗๕ บาท

© ลิขสิทธิ์ ๒๕๕๓: จันทร์ รัศมีทอง

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

จันทร์ รัศมีทอง.

บ้านไม้ชายคลอง. -- กรุงเทพฯ: น่านมีบุ๊กส์พับลิเคชันส์, ๒๕๕๓.

๒๒๔ หน้า.

๑. นวนิยายไทย. I. ชื่อเรื่อง.

๘๙๕.๙๑๓

ISBN 978-616-04-0364-6

กรรมการผู้จัดการ สุวดี จงสถิตย์วัฒนา **ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายผลิตภัณฑ์** วาตรี สังสกฤต
บรรณาธิการบริหาร พรกวินทร์ แสงสินชัย **บรรณาธิการเล่ม** อาจารย์ สุทธิโรจน์ **หัวหน้ากอง**
ประสานงานการผลิต จรัสศรี พรหมเทพ **ประสานงานการผลิต** ฉัตรทิพย์ กลีสิทธิ์ อนุสรดา ดาเนศ
หัวหน้ากองพิสูจน์อักษรและตรวจสอบ อำพันธ์ คงมัน **พิสูจน์อักษรและตรวจสอบ** จิราพร
เฮงเจริญ สุขุมาล นาคสุก **ผู้จัดการกองศิลปกรรม** ฤชดา เส่งสงค์ **ผู้ช่วยผู้จัดการกองศิลปกรรม**
สุนันท์ เพชรวาว **คอมพิวเตอร์กราฟิก** มาสเตอร์แมค สุนันท์ เพชรวาว **สำนักงาน** บริษัท นานมีบุ๊กส์
พับลิเคชันส์ จำกัด เลขที่ ๑๑ ซอยสุขุมวิท ๓๑ (สวีสติ) ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา
กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

โทร. ๐-๒๖๒๐-๘๘๐๐, ๐-๒๖๖๒-๓๐๐๐ โทรสาร ๐-๒๖๖๒-๐๙๑๙

e-mail: editorial@nanmeebooks.com

เพลตที่ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๘๐๓-๒๕๔๔ **พิมพ์ที่** พิมพ์ดี โทร. ๐-๒๘๐๓-๒๖๙๔

จัดจำหน่ายทั่วประเทศ บริษัท นานมีบุ๊กส์ จำกัด เลขที่ ๑๑ ซอยสุขุมวิท ๓๑ (สวีสติ) ถนนสุขุมวิท
แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ www.nanmeebooks.com

กระดาษที่ใช้พิมพ์หนังสือเล่มนี้ช่วยในการถนอมสายตา เนื่องจากสะท้อนแสงเพียงเล็กน้อย
และพิมพ์โดยใช้หมึกธรรมชาติจากน้ำมันถั่วเหลือง จึงปลอดภัยต่อมนุษย์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หากหนังสือเล่มนี้ผลิตไม่ได้มาตรฐาน อาทิ หน้ากระดาษสลับกัน หน้าซ้ำ หน้าขาดหาย

สำนักพิมพ์ยินดีรับผิดชอบเปลี่ยนใหม่ให้ โปรดส่งไปเปลี่ยนตามที่อยู่ด้านบน

หรือติดต่อ Nanmeebooks Call Center โทร. ๐-๒๖๖๒-๓๐๐๐ กด ๑

คำนิยม

คนทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจน สูงดำดำขาว ต่างก็มีมือดีหรือภูมิหลังอันเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายความเป็นตัวตนของคนผู้นั้นทั้งสิ้น บางคนมีภูมิหลังที่พร่างพรอม ทั้งชื่อเสียง เกียรติยศ ญาติมิตร การศึกษา ตลอดจนรูปสมบัติ และทรัพย์สมบัติ หากบางคนก็มีภูมิหลังที่ไม่ค่อยน่าอภิรมย์เท่าใดนัก ด้วยว่ามองย้อนกลับไปเมื่อใดก็แว่วเสียงการทะเลาะเบาะแว้ง ก่นด่า และภาพแห่งความทุกข์ทน กดดัน บีบคั้น ดูเหมือนจะแจ่มชัดในมโนสำนึกมากกว่าเสียงหัวเราะและความเบิกบานยินดี ความแตกต่างทางภูมิหลังของคนสองขั้วนี้เป็นตัวบ่งชี้และกำหนดเส้นทางเดินของชีวิตที่แน่นอนตายตัวเสมอไปหรือไม่ เป็นเรื่องที่น่าค้นหา

ตัวละครที่โลดแล่นสมจริงราวกับมีชีวิตจริง ๆ ในเรื่อง **บ้านไม้ชายคลอง** ต่างก็เป็นตัวแทนของคนในชีวิตจริงของสังคมแห่งความแตกต่างและหลากหลายนี้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นพุต ลัก ปาน ฝ่าย ไหม พ่อ แม่ และคุณต่อ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตคนที่มีทั้งรอยยิ้มและน้ำตาคละเคล้ากันไป มีทั้งสมหวังและผิดหวัง มีทั้งสูญเสียและได้มา แต่เหนือสิ่งอื่นใดที่ตัวละครสะท้อนให้เราตระหนักก็คือ "ทางเลือก" คือสิ่งหนึ่งที่คนทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกันเลือกที่จะทุกข์ ผูกใจเจ็บ จมอยู่กับความหลัง และดัดงับกับความเคียดแค้นชิงชัง จนเกือบจะตกอยู่ในสภาพตายทั้งเป็น หรือเลือกที่จะเข้าใจ ยอมรับ ให้อภัย และเดินบนเส้นทางของความสุขสงบที่มีความสำเร็จรออยู่เบื้องหน้า

พุต ลัก และพี่น้องอาจไม่ได้เติบโตมาด้วยภูมิหลังที่พร่างพรอม อาจไม่มีของเล่นราคาแพงนับพันหมื่น อาจไม่มีบ้านช่องใหญ่โตราวคฤหาสน์ อาจไม่มีโอกาสทางการศึกษาระดับสูงอย่างใครอื่น และอาจมี "ปม" บาง

อย่างที่ฝังใจแต่ละคน แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดคือทุกคนพยายาม "เลือก" เดินบนเส้นทางที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และยึดมั่นในคุณงามความดีตามแนวทางของพ่อ โดยมีสายใยแห่งรักของพี่น้องประคับประคองกันเสมอ

กำเนิดของคนอาจทำให้มีโอกาสไม่เท่าเทียมกันและแตกต่างกัน แต่ในความต่างนั้น ทุกคนมีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกัน คือ "ศักดิ์ศรี" แห่งความเป็นคน สิ่งนี้เองที่ทำให้คนที่ตระหนักรู้ความหมาย และยึดมั่นในคุณค่าแห่งคำนี้ รู้จักเลือกทางเดินที่สวยงามให้ตัวเอง แม้จะต้องล้มลุกคลุกคลานบ้างก็ลุกขึ้นยืนหยัดและเดินไปสู่ความสำเร็จได้อย่างภาคภูมิใจ

หากหน้าที่ของวรรณกรรมเปรียบดังกระจกที่สะท้อนชีวิต ประสบการณ์ ค่านิยม อารมณ์ และความหมายแห่งการดำรงชีวิต ตลอดจนชักชวนให้ถูกคิดและเฟื่องฟูถึงคุณค่าของการมีชีวิตที่สมศักดิ์ศรี จุดประกายให้มีพลังใจและมุ่งมั่นในการทำความดี ควรนับได้ว่า **บ้านไม้ชายคลอง** ที่สร้างสรรค์จากชีวิตจิตใจของคุณจันทรา ได้ทำหน้าที่ของวรรณกรรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์แล้วจริงๆ

ผศ.รพินทร ณ ถกลาง

คำนิยม

...และน้ำก็ไหลเรื่อยไปเรื่อยไป...

บ้านไม้ชายคลอง เป็นเรื่องราวที่สะท้อนภาพชีวิตครอบครัวไทยจีนธรรมดาๆ ครอบครัวหนึ่งในห้องแถวริมคลองบางหลวง เล่าเรื่องของคนเล็กๆ พายเรือขายก๋วยเตี๋ยวในคลอง หาเลี้ยงลูกเมียหลายปากหลายท้อง ซึ่งเป็นชีวิตของคนทั่วไปที่เราอาจเคยพบเห็นอยู่บ้าง และคงคิดว่าไม่ใช่ชีวิตที่ยิ่งใหญ่ พิเศษ หรือสวยงาม แต่เรื่องนี้ไม่ธรรมดาตรงที่สะท้อนภาพครอบครัวอันอัดคัดัดสนได้อย่างน่าสนใจและสวยงามจนน่าทึ่ง เพียงบทแรกที่อ่าน ผู้เขียนก็พาเราย้อนเวลากลับไปอดีตเมื่อสี่สิบกว่าปีก่อนของกรุงเทพฯ สมัยเมื่อน้ำคลองยังใส ทีวีเพิ่งเริ่มมี แม่ยังตีลูกด้วยไม้ขัดหม้อ พ่อยังเป่าขลุ่ยกล่อมลูกบนชานบ้านยามจันทร์เต็มดวง และเด็กๆ ท่องบทเรียนภาษาไทย "พ่อหลิ่วพี่หนูหล่อ พ่อชื่อหมอลहाँ..." ผู้เขียนบรรยายทุกอย่าง ทั้งฉาก ตัวละคร และเหตุการณ์ต่างๆ ได้ละเอียดชัดเจน ราวกับเป็นการเล่าเรื่องด้วยภาพถ่ายขาวดำ เจือสีน้ำตาลอันคมชัด แม้จะผ่านกาลเวลามานานแล้ว โดยค่อยๆ เล่า ค่อยๆ สร้างภาพผ่านตัวอักษรที่ร้อยเรียง ด้วยจังหวะการดำเนินเรื่องเหมือนน้ำคลองที่ไหลเรื่อย ๆ มีผู้อ่านนั่งอยู่บนเรือที่พายไปช้า ๆ เป็นจังหวะชีวิตที่ไม่รีบเร่ง ทำให้มีเวลาแลเห็นภาพชีวิตสองฝั่งคลองอย่างค่อย ๆ ซึมซับรับรู้ ทำให้ภาพที่เห็นตราตรึงในความทรงจำ และทำให้ตระหนักว่าภาพคนริมคลองที่คิดว่าเคยเห็นและคุ้นเคยนั้นช่างน่าสนใจ และมีแง่มุมแตกต่างจากจังหวะชีวิตอันเร่งกระชั้นของคนเมืองหลวงทุกวันนี้ยิ่งนัก

การดำเนินเรื่องเรื่อยๆ ของเรื่องนี้ไม่ฉูดฉาด ไม่หวือหวา แต่ก็ไม่ราบเรียบ ด้วยว่าชีวิตของคนค้าขายริมคลองในห้องแถวเล็กๆ ที่ต้องดิ้นรนอยู่ทุกวันนี้ ผู้เขียนแสดงให้เห็นว่ามีได้เป็นชีวิตที่จืดชืดจำเจ แต่มีรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ

ของทุกวันให้ตื่นเต้น สนุกสนาน น้อยใจ เคร้า อึดอัด ภาควมใจ หรือเสียใจได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ผู้เขียนยังมีอารมณ์ขันแทรกอยู่ในการสรุปประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้น และแสดงให้เห็นว่า เมื่อน้ำคลองไหลเปลี่ยน ชีวิตคนริมคลองก็เปลี่ยนตาม จากลำคลองเล็กๆ กลายเป็นคลองสายใหญ่ จนกลายเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา การเติบโตของสายน้ำก็เหมือนการเติบโตของเด็กๆ ตัวละครเอกในเรื่อง ที่ตอนเป็นเด็กอยู่บ้านไม่ริมคลอง ในโลกเล็กๆ อันสดใส จนเริ่มโตขึ้นรับรู้ความซับซ้อนของโลกมากขึ้น กระทั่งกลายเป็นผู้ใหญ่ในโลกกว้างอยู่ตึกริมถนน ซึ่งต้องเผชิญอุปสรรคและแบกความรับผิดชอบมากขึ้นในแม่น้ำแห่งชีวิต

การอ่านเรื่องนี้ เหมือนผู้เขียนเปิดประตูบ้านหลังหนึ่งให้ผู้อ่านเข้าไปเป็นสมาชิกของครอบครัว ร่วมรับรู้ทุกข์ สุข ของกันและกันทุกเหตุการณ์ จนเกิดความรู้สึกตามตัวละครได้โดยง่าย สิ่งที่เกิดกับครอบครัวของตัวละครเอก ทั้งความขาดแคลน ความสุข ความสำเร็จ ความผิดหวัง ความเสียใจ ซึ่งคละเคล้ากันในกระบวนการเติบโตนั้น เป็นความจริงง่ายๆ ที่ผู้เขียนทำให้กลายเป็นประสบการณ์ของผู้อ่านได้อย่างสนิทใจ แม้บางครั้งอาจจะรู้สึกอยู่บ้างว่าครอบครัวนี้ช่างเป็นครอบครัวในอุดมคติเหลือเกิน แม้ฐานะจะขัดสน แต่ทุกคนขยัน ใฝ่ดี มุ่งมั่นจะสร้างชีวิตที่ดีให้ตัวเองและครอบครัว พ่อแม่แสดงบทบาทอันเหมาะสม ลูกก็เล่นบทบาทของตัวเองอย่างเหมาะสม แต่ผู้เขียนก็เสนอภาพความไม่สมบูรณ์แบบให้เห็นเช่นกัน ดังที่พ่อแม่ก็อาจทำผิดได้ในบางเรื่อง หรือบางครั้ง บางคนในบ้านดำเนินชีวิตพลาดพลั้งด้วยความประมาททำให้ทั้งครอบครัวต้องสูญเสีย เป็นการแสดงให้เห็นความธรรมดาของชีวิต ที่จะมีแต่ด้านดีคงมิได้

ผู้เขียนสร้างตัวละครได้น่าจดจำหลายตัว เช่น เตี้ยผู้นำประทับใจและนายกอง พุดผู้เป็นพี่ด้วยจิตวิญญาณไม่ใช่เพียงเพราะเกิดก่อนน้องๆ สักผู้เล่าเรื่องด้วยความชื่นชมทุกคน แม้ผู้อวดทนแบกรับภาระมากมาย น้องหลายคนของสักผู้ใสซื่อน่าเอ็นดู ตลอดจนเพื่อนบ้านริมคลองทั้งหลายที่มีทั้ง

มิตรและคู่อริ โดยเฉพาะเดียวนั้นเป็นเหมือนพระเอกตลอดกาล ที่ลูกรัก เคารพ และศรัทธาเต็มหัวใจว่า "มีเดียอยู่ด้วย ไม่ต้องกลัวอะไรทั้งนั้น" บุคลิกแบบพ่อในอุดมคติของเดีย เป็นพ่อผู้แผ่ขยายคุณงามความดีของตน สู้สู้ๆ ให้เป็นเด็กไฝ่ดีตาม เขาเป็นสุภาพบุรุษเต็มตัว รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ มี ศักดิ์ศรี รักเกียรติโดยไม่ก้าวร้าว อดทนสู้ชีวิตโดยไม่ก่นด่าโชคชะตา และมี วินัยอย่างที่สุดในการมุ่งมั่นหลอมรวมครอบครัวให้เป็นหนึ่งเดียวกัน นำทุกคนต่อสู้อุปสรรคหลักคือความยากจน ฝ่าฟันคลื่นลมชีวิตอย่างไม่ย่อท้อไปด้วยกัน เรือน้อยกลางคลองที่เตี้ยพวยพายุทุกชีวิตไป จึงลอยออกสู่ม่านน้ำสายใหญ่ได้อย่างสง่างาม คุณธรรมที่เดียยึดถือในการใช้ชีวิตที่ผู้เขียนแสดงให้เห็นตลอดเรื่องเช่นนี้ สำคัญตรงที่ชวนให้ผู้อ่านยกย่องและศรัทธาเขาตามตัวละคร จนอาจซึมซับคำสอนของเขาไปอย่างเต็มที่ และรู้สึกดีใจที่เห็นลูกๆ ของเดียถ่ายทอดคุณสมบัติอันดีของเขามาไว้กับตัว

เมื่อปิดหนังสือเล่มนี้และวางหนังสือลงแล้ว ภาพสวยงามของอดีต ภาพสายน้ำในความทรงจำ และกระแสชีวิตที่ผ่านไปแล้วและไม่มีวันหวนคืน คือสิ่งที่คงเหลือตราตรึงในใจของผู้อ่าน การอ่านเรื่องนี้จึงให้ประสบการณ์ ความงาม และความเข้าใจถึงความยิ่งใหญ่ของชีวิตคนเล็กๆ ได้ และเห็นสิ่งอื่นใด...ผู้เขียนทำให้เรารักสายน้ำในคลองนี้ทุกสภาพ ไม่ว่าในยามน้ำนอง หรือน้ำแห้ง ที่ทำให้ตัวละครและผู้อ่านเติบโตไปพร้อมๆ กัน

...และน้ำก็ไหลเรื่อยไป เรื่อยไป...

อัจฉรา ประดิษฐ์

กรรมการตัดสินรางวัลแว่นแก้ว

๒๐ กันยายน ๒๕๕๓

คำนำสำนักพิมพ์

วันนี้เรามีบุคคลขอเชิญเพื่อนนักอ่านทุกท่าน ไปลงเรือเที่ยวคลองกันสักที

คนนำทางของเราเป็นเด็กบ้านชายคลองขนานแท้และดั้งเดิม เพราะอาศัยอยู่บ้านริมคลองมาตั้งแต่เกิดจนโต เรียกได้ว่า รู้ลึกรู้จริงทุกซอกทุกมุมของคลองสายนี้

บ้านไม้ชายคลอง วรรณกรรมเยาวชนรางวัลแว่นแก้ว ปี ๒๕๕๓ เล่มนี้นำเสนอภาพชีวิตริมคลองบางหลวงอย่างสนุกสนานจริง จนเราแทบจะรู้สึกถึงละอองน้ำสัที่กระเซ็นผ่านใบหน้า ยามเรือหางยาวแล่นไปตามคลองใหญ่

จันทร์รา รัศมีทอง ผู้เขียนเรื่องนี้ มีอดีตเป็นเด็กชาวคลองบางหลวงเช่นกัน เธอสร้างตัวละครอย่างลึก เด็กชายห้วดี ผู้มีพี่สาวจอมเขี้ยวหนึ่งคน และน้องสาวถึงสี่คน แล้วเล่าเรื่องราวของชาวบ้านริมคลองสมัยสี่สิบกว่าปีก่อนผ่านสายตาเด็กๆ หกพี่น้อง ในครอบครัวที่ต้องปากกัดตีนถีบ...

การต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอดของสัก พุด และน้องๆใน บ้านไม้ชายคลอง ดำเนินไปอย่างเข้มข้น หากแต่ผู้เขียนบอกเล่าด้วยสำนวนสนุกสนาน อ่านง่าย มีอารมณ์ขัน สอดแทรกด้วยเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยตลอดทั้งเล่ม หลายบทก็เรียกรอยยิ้ม...บางตอนก็เรียกน้ำตา เรียกได้ว่า อ่านเพลินจนแทบไม่อยากให้จบ

นานมีบุ๊คส์ขอแนะนำ บ้านไม้ชายคลอง นวนิยายแสนสนุกที่ให้ทั้ง ข้อคิดและกำลังใจ ฝากไว้เป็นหนังสือเล่มโปรดของทุกคนในบ้าน

นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์